

KESKI-SUOMEN LAPSIOHJELMA

Mitä, miten ja miksi?

Suomi lasten hyvinvointiyhteiskuntana

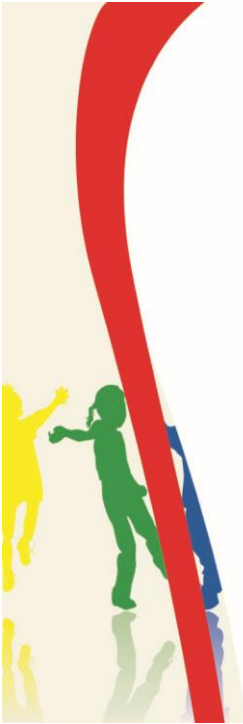
- Suomalaislasten keskimääräinen hyvinvointi on todettu yhdeksi maailman parhaista etenkin materiaalsen hyvinvoinnin sekä terveyden ja turvallisuuden osalta.

UNICEF Office of Research (2013). '[Child Well-being in Rich Countries: A comparative overview](#)', Innocenti Report Card 11, UNICEF Office of Research, Florence.

MUTTA:

- ! Käyttäytymiseen liittyviä riskejä (väkivalta, tupakointi, alkoholi, ruokailutavat, ylipaino,...)
- ! Lasten köyhyys lisääntyy ([THL](#))
- ! Eriarvoisuus on kasvamassa (perheet, asuinalueet)
- ! Syrjäytymisen ja toivottomuuden sukupolvien yli jatkuva kierre
- ! Moni nuori ajautuu koulutuksen ja työn ulkopuolelle (ns. NEET)

Keskisuomalaisia vahvuuksia

- Pitkät perinteet ja historia Uno Cygnaeuksen ajoista alkaen
- Luonto ja ympäristö
- Eri oppilaitosten koulutus ja asiantuntemus vahvaa
- Yliopistossa kansainvälisestäikin vahva monitieteinen tutkimusosaaminen
- Merkittävä järjestökentän osaaminen
- Lapsiasiavaltuutettu
- Nuorten osallistuminen

Tavoite meille kaikille

- Lapsiystävällinen toimintakulttuuri on yhteistä osaamista ja ylpeydenaihe, jota edistetään Keski-Suomessa kaikilla tasoilla yksittäisestä lapsen kohtaamisesta organisaatioiden toimintaan ja hallintoon asti niin julkisella, yksityisellä kuin kolmannellakin sektorilla.
- Lapset huomioimalla turvaamme myös yhteiskuntamme kestävä kehityksen ja vetovoimaisuuden.

VISIO

Keski-Suomi tunnetaan vuonna 2025 lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin maakuntana.

KUNTIEN TAVOITTEET?

“Jyväskylästä lapsiasioiden pääkaupunki!”

[Keski-Suomen lapsiasiafoorumi 19.1.2016](#)

Miten takaamme kaikille lapsille onnistumisen, osallistumisen ja hyväksytyksi tulemisen kokemuksia ja siten mahdollisuuden kasvaa omaa potentiaaliaan hyödyntäen tasapainoiseksi ja elämään luottavaksi aikuiseksi?

-
- Periaatteita ja arvopohja**
- Lasten oma toimijuus, osallisuus, kuuleminen
  - Eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisy
    - Erilaiset perheet, eri paikkakunnat
  - Haavoittuvassa asemassa olevien lasten hyvinvointi
  - Moniammatillisuus ja monitieteisyys
  - Tutkimuksen ja käytännön välinen vuorovaikutus ja tietoperustaisuus
  - Verkostoituminen osaamisen kasvattamiseksi alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti
- A small illustration of a smiling child with green hair and a yellow dress is positioned to the right of the title. The background includes a vertical red curved bar and silhouettes of children in yellow, green, and blue on the left side.

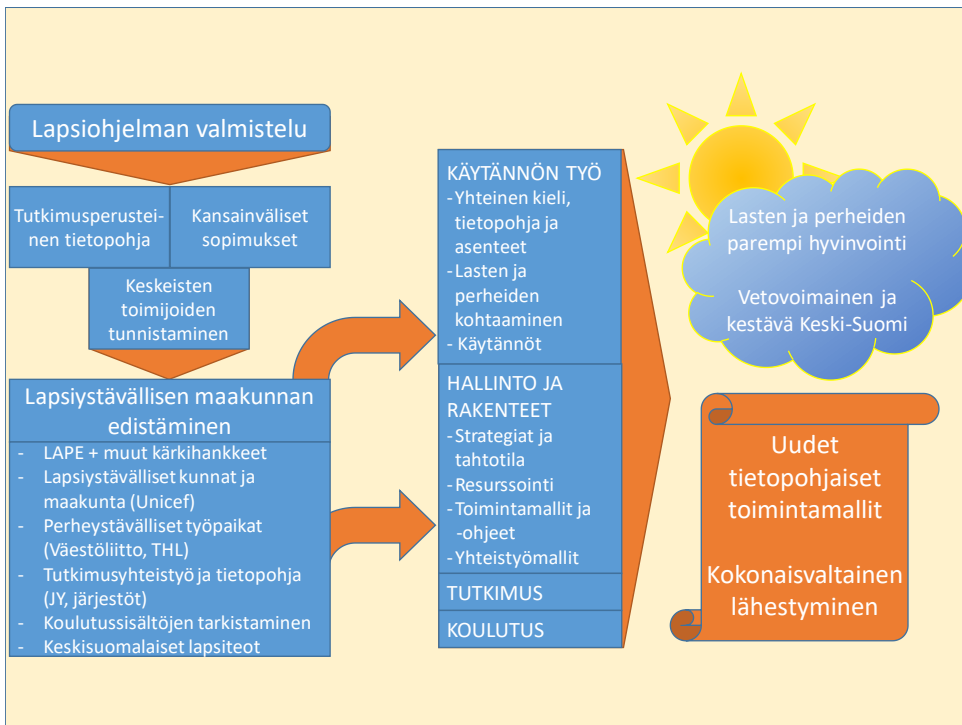
Miten vahvistamme yhdessä toimimisen kulttuuria lasten hyvinvoinnin edistämiseksi?

- Verkostoitumalla, ylittämällä siiloja ja rajoja
- Selkeyttämällä käsitystä lapsesta; se vaikuttaa tapaan, jolla aikuiset/organisaatiot toimivat lapsen kanssa
- Yhteisillä tavoitteilla, selkeyttämällä tavoitteita
- Organisoimalla varoja yhteisen tavoitteen mukaiseen toimintaan

Kaikkia tarvitaan!

- Lapset ja nuoret
- Vanhemmat, muut lähiaikuiset ja perheet
- Lasten kanssa toimivat ammattilaiset
- Harrastusryhmät ja lasten omat verkostot
- Lapsiin vaikuttavat muut toimijat
  - Vanhempien työpaikat
  - Liikenteen, julkisten tilojen ja kotien kaavoittajat, suunnittelijat ja rakentajat
  - ...
- Julkisen hallinnon johto ja toimijat
- Poliittiset päättäjät

Lapsikäsitys

[\(The Alliance for Childhood European Network Group\)](#)

- Lapsella on sisäsyntyinen potentiaali kasvaa, oppia ja kommunikoida sekä osallistua omalla tavallaan ja omine oikeuksineen ja velvollisuuksineen yhteisönsä toimintaan.
- Lapsi on aktiivinen toimija omassa elämässään ja suhteessa toisiin ihmisiin.
- Lapsi ei ole kohde, jota tungetaan aikuisen valitsemaan muottiin.
- Aikuiset, jotka ovat herkkiä lapsen tarpeille, auttavat lapsen ainutlaatuisuuden kehkeytymisessä.
- Lasten vuorovaikutuksen ja suhteiden laatu aikuisiin ja toisiin lapsiin vaikuttaa heidän kasvuunsa ihmisinä joko myönteisesti tai kielteisesti.
- Lapset luovat kanssamme maailmaa ja muuttavat sitä.
- Inhimillinen kehitys on yksilön ainutlaatuisuuden kehkeytymisprosessi, johon vaikuttavat keskenään vuorovaikutuksessa olevat biologiset, psykologiset, sosiaaliset, kulttuuriset, henkiset ja yhteiskunnalliset tekijät.

Lapsen oikeuksien sopimus

Yleisperiaatteet:

- Syrjimättömyys
  - Miten päätökset vaikuttavat erilaisiin lapsiin?
- Oikeus jäädä eloon ja kehittyä
  - On taattava, että lapset saavat kasvaa ja kehittyä mahdollisimman hyvissä oloissa
  - Miten päätökset vaikuttavat lasten kehityksen osa-alueisiin lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?
- Lapsen näkemysten kunnioittaminen
  - Päätösten valmistelussa, toteutuksessa ja seurannassa
- Lapsen edun ensisijaisuus
  - Kokonaisarvio lasten oikeuksien toteutumisesta

[Lapsen Oikeuksien sopimus](#)

Kestävä kehitys

- Yhteiskunnallisten muutosten keskellä on tärkeää kiinnittää huomiota lapsiin. Lapset ja nuoret tarvitsevat vahvat eväät menestyäkseen globalisoituneessa ja digitalisoituneessa maailmassa ja rakentaakseen sitä entistä paremmaksi.
- Lapset huomioimalla turvaamme myös yhteiskuntamme kestävän kehityksen. Kaikkien osallistaminen kasvattaa yhteiskuntaan tekijöitä ja vastuunkantajia ja vähentää syrjäytymistä ja siten huollettavien määrää.
- On myös turvallisuusriski, jos osa kansasta voi hyvin huonosti.

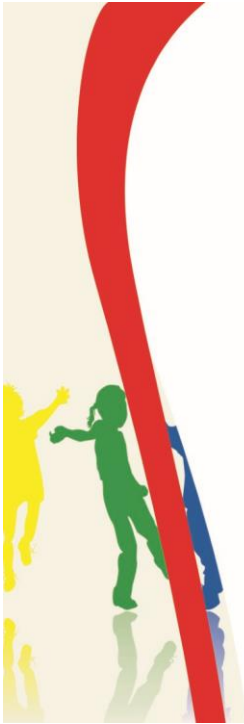
Kestävän kehityksen peruskirja [Earth Charter](#).
[YK:n kestävän kehityksen tavoiteagenda 2030](#)

Lapsiystävällinen Keski-Suomi

- Lapsiystävälliset kunnat
- Lapsiystävällinen maakunta
  - UNICEF yhteistyökumppanina
  - <https://www.unicef.fi/unicef/tyomme-suomessa/lapsiystavallinen-kunta/>
- Perheystävälliset työpaikat
  - Yritykset, järjestöt, julkisen sektorin toimijat...
  - Yhteistyökumppanina [Väestöliitto](#) ja [THL](#)
- Hallituksen kärkihankkeet tukena:
  - STM: Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma LAPE
→ Keski-Suomen lasten ja perheiden parhaaksi – hanke
  - OKM: Taiteen ja kulttuurin saavutettavuus, uusi liikkuvampi, yhteisöllisempi ja digitaalisuutta osaavasti käyttävä peruskoulu
- Tärkeintä: kaikkien yhteinen innostus ja lapsiteot

Varhaiskasvatus osana lapsiohjelmatyötä ja lasten hyvinvointia?

Lapsuuden vuosikymmen 2012–2022

Access to a quality education
will prepare children to become
responsible and engaged citizens,
ready for life in a changing world.

Hyvän lapsuuden peruspilarit

1. Turvallinen paikka elää ja oppia ja mahdollisuus terveydenhuollon, ravinnon ja vaatetuksen saamiseen
2. Vahvat perheet ja rakastavat, pysyvät huoltajat
3. Sosiaalinen vuorovaikutus ja ystävyyssuhteet
4. Luova leikki ja fyysinen aktiivisuus
5. Luontoympäristön kunnioitus ja hoito
6. Luova ilmaisu musiikin, tanssin, draaman ja muiden taiteenlajien muodossa
7. Kasvatus, joka kehittää lapsen kaikkia kykyjä – kognitiivisia, fyysisiä, emotionaalisia ja eettisiä
8. Tukea antava, huolehtiva ja lapsiystävällinen yhteiskunta
9. Kasvava itsenäisyys ja päätöksenteko
10. Lasten ja nuorten osallistuminen yhteiskuntaelämään

Pulkkinen, L. (2012). Ten pillars of a good childhood: A Finnish perspective. *Childhood Education: Infancy through Early Adolescence*, 88 (5), 326-330.
doi:[10.1080/00094056.2012.718680](https://doi.org/10.1080/00094056.2012.718680)

Lasten hyvinvoinnin olottuvuudet ja indikaattorit

1. Materiaalinen elintaso (perheen toimeentulo ja materiaaliset elinolot hyvinvoinnin mittareina)
2. Kasvu ympäristön turvallisuus (tapaturmat ja turvattomuutta aiheuttavat riskitekijät ja tilanteet),
3. Terveys (kuolleisuuteen, terveystottumuksiin ja riskikäyttäytymiseen sekä psyykkiseen hyvinvointiin liittyvät indikaattorit)
4. Koulu ja oppiminen (koulutusta, oppimista ja koulukokemuksia kuvaavat indikaattorit)
5. Perhe, vapaa-aika ja osallisuus (perhe- ja ystävyyssuhteita, vapaa-ajan viettoa sekä osallisuutta kuvaavat indikaattorit)
6. Valtion ja kuntien tarjoama tuki ja suojeleminen (lapsille suunnattujen palvelujen käytön yleisyys sekä koettu saavutettavuus)

[Lasten hyvinvoinnin tila 2014](#)

101 keskisuomalaista lapsitekoa

- Mitä ovat ne teot ja ylpeyden aiheet, joilla suomalaisten lasten hyvinvointia on onnistuneesti rakennettu ja jotka kannattelevat sitä edelleen? Miten saamme hyvät teot ja parhaat ideat ja innostuksen huolehtia tulevista sukupolvista ulottumaan mahdollisimman laajasti ja monelle lapselle?
- Näitä lapsitekoja lähdemme nyt kokoamaan ja tekemään tunnetuksi Keski-Suomen alueelta.
- Kootut lapsiteot julkaistaan uudistuvan Keski-Suomen maakunnan sivuilla <http://www.ks2019.fi/> sekä mahdollisimman laajasti mediassa.
- Tavoitteena on toteuttaa kampanja, joka nostaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin kaikkien puheenaiheeksi ja samalla koko maakuntaa yhdistäväksi asiaksi.

Tehdään yhdessä
huomisenkin Keski-Suomesta
myös kasvavalle sukupolvelle
paras paikka!

Päivi Fadjukoff, Haukkalan säätiö
paivi.fadjukoff@jyu.fi
paivi.fadjukoff@haukkalansaatio.com
050 5181410